СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 122. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 25 травня, 1934. VOL. XLII. No. 122. Jersey City, N. J., Friday, May 25, 1934. THREE CENTS.

УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ЗЛОЧИНУ.

БУВШИЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ПРЕДКЛАДАЄ РАПОРТ.

ВАШИНГТОН. — Проф. Реймонд Морлі, бувший секретар стейту в кабінеті Рузвелта, предложив президентови рапорт про боротьбу проти злочинів.

У цьому рапорті проф. Морлі виказує президентови, які реформи у виконуванню судівництва треба завести, щоби здержати повінь злочинів в Америці. Ці реформи відносяться з одного боку до видання нових законів, а з другого боку до виконування тих законів, що вже існують, як і тих, що ще мають бути ухвалені.

Федеральний уряд потребує передовсім законного уповаження до слідження й карання ріжних злочинів, котрого права він тепер не має. Уряд мусить далі, на думку проф. Морлія, збільшити число урядовців департаменту судівництва на тисячу людей.

Проф. Морлі остерігає теж федеральний уряд, що стейтові й місцеві уряди стережуть дуже заздрісно своїх прав та що федеральний уряд мусить їх шанувати.

ПОЛІЦІЯ ЗГЛАДИЛА ВІДОМУ БАНДИТСЬКУ ПАРУ.

ШРІВПОРТ (Луізіяна). — Поліція зловила в засідку Клайда Барова, відомого тексанського бандита, та його товаришку Боні Паркер. Обоє бандити згинули на місці.

Клайд Баров мав 24 роки життя, але йому вже приписували 12 убивств, котрих він доконав за останні два роки свого бандитства. Називали його „публичним ворогом ч. 1. на ввесь південний захід". Його товаришку теж знали як затверділу бандитку.

Поліція довідалася про місце їх побуту кілька тижнів тому. Пізніше через своїх шпигунів вона довідувалася правильно, куди вони мають їхати. На одному горбі частина поліції засілася в корчах а частина станула дальше на переді і, як надїхала бандитська пара, поліцаї стали махати руками, щоби задержати бандитів. Бандити, замісць задержатися, пігнали ще скорше, зі скорістю 85 миль на годину. Схований відділ почав стріляти. Машина скочила в бік і вдарилася об шкарп. Поліція ще віддала кільканадцять вистрілів до машини, заки зважилася підійти. Баров і Паркер були неживі. Бандит тримав у руках автоматичну рушницю, його товаришка машиновий кріс. Смерть захопила їх, заки ще мали час вистрілити.

Поліція віддала до машини коло 75 вистрілів. З того бандитську пару поцілили коло 50 куль. На авті знайдено справжній арсенал зброї.

ЗАСУДЖУЮТЬ КОХАНКУ ДИЛИНДЖЕРА.

СТ. ПОЛ. — Перед місцевим федеральним судом відбулася тут розправа проти Евелини Фрешет, котра, кажуть, є любкою бандита Дилинджера, д-ра Клейтона Мея, лікарської послугачки, пані Оганті Солт, та пані Бес Грін, вдови по адютанті Дилинджера, обжалованих за те, що вони, давши йому лікарську допомогу, не донесли поліції про побут Дилинджера, а тимсамим помогли йому втекти.

Присяжні звільнили паню Грін і паню Солт, а признали винуватими лікаря й коханку бандита. Суд засудив кождого з тих двоїх на два роки тюрми та на гривну в сумі 1,000 долярів.

Ґенеральний прокуратор у Вашинґтоні заявив, що він вдоволений з присуду.

ВИКЛИКАЮТЬ ВІЙСЬКО НА ЗДЕРЖАННЯ СТРАЙКОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ.

ТОЛІДО (Огайо). — Стейтовий уряд викликав стейтове військо, щоби привести порядок і мир у страйковім районі.

Приводом до викликання війська була кривава бійка між страйкарами й сторожами фабрики Електрик Ото-Лайт Ко., в котрій півтори тисячки страйколомів знайшлися нагло обложеними 3,000 страйкарів та їх симпатиків. Як страйкарі виломили браму фабрики, фабричні сторожі націлили на браму машинові кріси, грозячи вбити кождого, що стане на поріг.

На приказ стейтового уряду прийшли 700 стейтових вояків з „Огайської Національної Ґвардії" і здержали заворушення.

АМЕРИКА ДУМАЄ ЗБРОЇТИСЯ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Секретар війни заявив, що й Америка думає скріпляти свої форти на Тихому океані, якщо Японія не перестане будувати воєнних кораблів поза межі, встановлені для Японії в міжнародній умові між великими морськими державами.

БУДЖЕТОВИЙ ДЕФІЦИТ ПОЛЬЩІ.

Згідно з обчисленнями польського міністерства фінансів дефіцит за березень, це є кінцевий місяць буджетового року, виносить 58 міліонів злотих. Доходи обчислюють на 177 міл. зл. видатки на 235 міл. злотих.

Дефіцит цілого буджетового року від 1. квітня 1933 р. до 1. 4. 1934 р. виносить майже 337 міл. зл., приходи рівнялися квоті 1,869 міл. зл., розходи 2,206 міл. злотих.

17-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ ПЛЯНУВАВ АТЕНТАТ НА ДОЛЬФУСА.

Німецький уряд звернув увагу австрійській владі, що з Дрездену вийшов 17-літній Ганс Паціґ до Австрії, щоби виконати атентат на Дольфуса. Дня 6. травня австрійська прикордонна сторожа придержала молодого чоловіка, якого вигляд згоджувався з описом Паціґа. Придержаний дав два вистріли до митного урядовця і втік. Того самого дня арештувала поліція Паціґа в однім прикордоннім ресторані і відставила до Лінцу. Паціґ признався, що хотів удатися до Відня та в обороні австрійського народу виконати атентат на Дольфуса.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У БЕРЕСТІ.

В окружному суді в Берестї відбулася розправа проти бувшого касієра берестейського маґістрату, Остапчука, який у часі служби здефраудував понад 100 тисяч зл., після чого втік і 4 роки скривався, аж врешті ц. р. його арештували біля німецької границі в Тчеві, де він займався пачкарством. Після цілоденної розправи при переповненій публикою салі суд засудив Остапчука на 4 роки вязниці з позбавленням громадянських прав впродовж 5 літ.

САМОГУБСТВО СТАРЦЯ З КОХАННЯ.

На передмістю Самбора, Паводів, заподіяв собі смерть 62-літній Антін Ґреґусь. Ґреґусь був багатий господар і мав уже дорослі діти. Минулого року Ґреґусь повдовів, пізнався з молодою дівчиною з сусідства і хотів з нею одружитися. Дав уже навіть на заповіди і в найближчому часі мав відбутися шлюб. Одначе діти Ґреґуся боялися, щоб молода мачуха не заволоділа майном, і заявили, що до шлюбу батька не допустять за ніяку ціну. Ґреґусь так п[…]ренявся спротивом дітей його щастю, що з розпуки повісився.

ПОКИНУТА ЖІНКА КИНУЛАСЬ ДО КРИНИЦІ.

Чоловік Ірини Іленчук з села Старо-Жукова, на Рівенщині, два роки тому виїхав до Арґентини і мав її забрати. Та від часу його виїзду нема від нього ніякої вістки. 26-літня Ірина чекала на мужа і на матеріяльну поміч від нього і врешті лишилася без усяких засобів до існування і стала голодувати. Такого життя не могла знести й одного дня скочила в криницю. Одначе люди завважили й встигли її вратувати, так, що вона лише потовклась. Її приняв на службу один з господарів.

ЩО СКАЗАВ МІНІСТЕР РЕМ ПРО НІМЕЦЬКУ РЕАКЦІЮ.

(УП) На одному докладі німецький міністер Рем між іншими згадав і про німецьку реакцію. Цей уступ подаємо в скороченню з огляду на те, що і про так звану нашу реакцію „берлінського покрою" можна те саме сказати. Міністер Рем сказав, що німецький уряд знає, що реакція ще жиє. Часто змішують реакцію з монархізмом, хоч вони по суті нічого не мають з собою спільного. Коли реакціонери виписують на своїх прапорах гасла монархізму, то тим вони не роблять йому прислуги. Колиб німецький нарід хотів поставити над собою монарха, то він зробив би це над головами реакціонерів. Зрештою німецька цісарська корона лежить на полі бою. Чи нині має хтонебудь охоту боротися за неї, в те є сумніви. Монархістична реакція вважається в Німеччині маловажною.

Реакція — це є духове наставлення людей, яке розпучливо держиться чогось вчорашнього й передвчорашнього, коли ще її начальники мали щось до говорення. Вона намагається задержати те своє наставлення проти духа часу і знов довести його до значіння. Реакційними можуть бути й уряди, що радять проти волі народу.

Німецькі реакційні круги вчіпились за поли націонал-соціялістичної революції, запевнюючи, що вони все були національними. Реакція й революція — це два смертельні вороги. Між ними нема ніяких шляхів полученя, бо вони себе взаїмно виключають. Сміливим заборолом проти реакції є штурмові відділи Гітлера, які не допустять до того, щоб хтонебудь посягнув на здобутки революції.

А чиж наша реакція не те саме? Коли наша революція вже в ході, тоді вона чіпається її за поли і з великим криком тягнеться в хвості, доказуючи, що вона теж революційна. Одначе здоровий дух українського націоналізму збереже українську революцію від таких причіпок таксамо, як німецькі штурмовики зберігають здобутки своєї революції перед зазіханнями реакції зправа (марксистської) чи зліва (монархістичної).

5,000 КІЛЬОМЕТРІВ ПІШКИ ДО РИМУ.

Італійська преса повідомляє, що цими днями прийшов до Риму пішки якийсь молодий Індієць, котрий перейшов 5,000 кільометрів з Індії до Вічного Міста, щоб особисто зложити чолобитню папі перед закінченням ювилейного року. Індієць називається Ксавер Монтейро, вийшов з міста Ґеа дня 24. вересня 1932 р.

СОВІТСЬКИЙ НАСТУП ПРОТИ РЕЛІҐІЇ.

Московський кореспондент Райтера повідомляє, що предсідник союза безбожників, Ярославський дав приказ скріпити протирелігійну кампанію. Ярославський каже, що ослаблення пропаґанди довело до скріплення релігійних настроїв в СССР. В останніх часах навіть звязують релігію з комунізмом. Не рідко чути такі гасла: „З Богом і комунізмом побудуємо соціялізм", або: „Христос був першим соціялістом".

ЗГОРІЛО ЦІЛЕ МІСТЕЧКО.

В містечку Володимирець, пов. Сарни, вибухла пожежа в одному жидівському домі. Наслідком сильного вітру вогонь перекинувся на сусідні доми і продовж кількох годин знищив ціле містечко. Пожежні сторожі, що зїхалася на ратунок з сусідних сіл, вдалося вратувати тільки ратущ, почтовий будинок і будинок, в якому був постерунок поліції. Жертвою вогню впала 7-клясова школа, будинок городського суду, православне приходство, божниця і 200 домів. Усі крамниці разом з товарами згоріли до тла. Більше як 2,000 осіб залишилися без даху над головою. Шкоди є на 1 міл. зл.

КРІВАВА ПОДІЯ.

У селі Міськовичах, самбірського повіту, місцеві громадяни висипали, подібно як по інших селах, стрілецьку могилу. Цю могилу якась злобна рука кілька разів ушкоджувала. Одначе громадяни Міськович знов її направляли. Дня 24. квітня відбулося посвячення цеї відновленої могили. Навчені досвідом, громадяни згаданого села поставили на ніч варту.

В ночі 30-го квітня сторожив біля могили 24-літній парубок Микола Зайовський. Коли він почув, що хтось підходить під могилу, хотів заалярмувати людей. У тому моменті впав стріл і Зайовський згинув на місці.

В четвер, 3. травня, відбувся величавий його похорон. В похороні взяло участь біля 10 тисяч народу з усіх сіл самбірського, а навіть з рудецького і мостицького повіту. Похоронний похід провадили шість священиків, несено 60 вінків, підчас походу приґравали дві орхестри (з Загіря і Самбора).

В ЧУЖІМ ПІРЮ.

В 13-тім числі польського тижневика "Świat" (з 31 березня ц. р.) є світлини гуцульських писанок та прекрасного в гуцульськім стилі інкрустованого тареля, а побіч світлина старого Гуцула. В статейці, що поміщена побіч, читаємо, що гуцульське мистецтво є dowodem fenomenalnych zdolności zdobniczych ludu polskiego.

Феноменальний собі отой редактор „Свят-у". І скажіть: чи не весело на світі?...

З ПОНУРОЇ ХРОНІКИ ОДНОГО СЕЛА.

В селі Коцюбинці, копичинського пов., напав на Дмитра Присяжнюка його товариш, парубок Мих. Гапій, і, добувши ножа, положив його трупом на місці. Вчинок цей поповнив на тлі особистих порахунків. Це вже третій випадок огидного вбивства в цьому селі впродовж року.

НЕГОДУЮТЬ, ЩО ГРАБУНОК УКРАЇНИ НЕ ЙДЕ ЛЕГКО

МОСКВА. — Харківський кореспондент московської „Правди" подає, що Україна повинна доставити в біжучім році Совітам 543,000 сотнарів мяса. Та виглядає так, що той плян не буде виконаний. Директори совхозів самі на місцях позмінжували назначену скількість достави мяса. Фактично доставлять тільки 1,425 сотнарів. Самі провідники совхозів отверто заявляють, що Україна не може достарчити стільки мяса, що на неї наложено. Крім того в квітні десятки совхозів відмовилися взагалі достарчати мясо. Кореспондент добачує в тім „саботаж". А на ділі справа виглядає так, що Україна цілковито винищена, бо худобу давно порізали, щоби ратуватися від голоду.

ЗАСТРЯГ НА ЗАПОРОЖУ.

ХАРКІВ. — Совітський „воздушний поїзд", що вилетів з Москви, долетів до міста Коктебель на Кримі. Але на Україні захопила його буря і він мусів злетіти на землю на Запорожу.

НАЦІ БЕРУТЬСЯ ДО МОНАРХІСТІВ.

БЕРЛІН. — Наці підготовляють велику пропаґандивну кампанію, звернену проти невдоволених критиків, а зокрема проти „реакціонерів", до яких зачисляють у першу чергу монархістів. Про тих останніх кажуть, що вони ведуть зорґанізовано підпольну роботу проти наців. Та акція сконцентрована головно в провінції Ґановер, звідки походить королівський рід, який править тепер Англією. Там відбуваються таємні сходини монархістів і там підготовляють заговори проти наців. Таке видвигають наці й заповідають, що це є державною зрадою, за яку каратимуть відрубанням голови.

БОМБИ ВСЮДИ В РУХУ.

ВІДЕНЬ. — Кинено бомбу до замку князя Ернста Рідіґера Штаремберґа, заступника канцлера держави. Кажуть, що бомбу кинули наці, або соціялісти.

БАПТИСТИ ПРОТИ НАЦІВ.

БЕРЛІН. — Уже тепер журяться, що то буде на пятім світовім конґресі баптистів, який відбудеться в першій половині серпня в Берліні. Конґрес буде під проводом голови німецької баптиської церкви. А це для Німців не дуже то зручно, бо на конґресі дебатуватимуть над такими справами: расове упередження, націоналізм і мілітаризм. Та дискусія буде цілком певно звернена проти науки наців. Буде піднесено, що німецькі християни помістили портрет Гітлера на вівтарях по церквах. А такі заміти не будуть по нутру наців.

РАХУЮТЬСЯ ЗІ ВСТУПЛЕННЯМ СОВІТІВ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЛОНДОН. — В урядових колах уважають, що в осени Совіти вже цілком певно стануть членом Ліґи Націй. В Англії займаються тепер тільки тим, які це викличе в світі консеквенції.

ФАБРИКАНТИ МУНІЦІЇ ПІДДЕРЖУЮТЬ ВІЙНУ.

ФОЛКСТОН (Англія). — Джан Епштайн, британський делеґат до Міжнародної Ліґи Товариств Ліґи Націй, доказував фактами й цифрами, що війна між Болівією і Параґваєм булаб уже давно закінчена, якби не доставці зброї, котрі видають грубі суми на аґітацію за піддержання цеї війни. Стверджено далі, що одні й тісамі фабриканти доставляють зброю обидвом воюючим сторонам.

ҐІНДЕНБУРҐ НЕДУЖИЙ.

БЕРЛІН. — Президент Ґінденбурґ повинен піддатись операції, але її неможливо перевести через його старечий вік. Тому держать його під постійним лікарським доглядом.

НЕДОБРЕ З ТОРГОВЕЛЬНИМ СВІТОВИМ ОБОРОТОМ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Статистичне бюро Ліґи Націй стверджує, що торговельний світовий оборот, імпорт і експорт, збільшився в березні в порівнанню з лютим, але зменшився в порівнанні з оборотом у березні 1933 року.

ЗНАЙШЛИ РУЇНИ СТАРИННОГО МІСТА.

ПАРИЖ. — Учені знали, що в французькім Індо-Китаю, недалеко міста Камбодії, повинні бути руїни міста з 11 століття. Та щойно тепер вдалося знайти ті руїни летунській експедиції. Знайшли це місто в джунглях. Кажуть, що є воно заховане в цілості, разом зі святинями.

ЛІТАКАМИ З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ.

АМСТЕРДАМ. — Королівська Голяндська Воздушна Лінія задумує завести правильну воздушну комунікацію між Европою й Америкою. Плянують дві рути: через Ґренляндію й Азори. Посередині океану хочуть теж побудувати пливаючу стацію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАСТРОЇ СЕРЕД РОБІТНИЦТВА

Коли які два місяці тому преса рознесла вістку, що урядови вдалося полагодити страйк автомобільних робітників, ґазети рівночасно висказали опінію, що отсе сталася велика подія, що положено важний камінь під будову замирення робітництва. Та ще не просохло чорнило на умові, підписаній під напором уряду, а на місце полагодженого страйку виникли інші. Від „полагодження" автомобільного страйку вийшли на страйк нафтові робітники в Оклагомі, майнери залізної руди в Алабамі, корабельні вантажники на побережу Тихого океану, майнери мягкого вугля в Кентокі, робітники ґазолінових станцій у Клівленді. Закипіло далі в фабриках шовку й бавовни. Кипить серед візників троків у Мінеаполісі. Це все страйки, які добилися загально краєвого значіння. Попри них є ще тисячі страйків, які не дісталися на шпальти всеї преси, які мають тільки більше місцеве значіння. Преса, що величала урядову полагоду автомобільного страйку, побачила, що страйк подобає на казочну гидру, котрій на місце одної втятої голови виростає девять нових.

Ці факти показують, що американське робітництво не є вдоволене. Невдоволення росте й кипить. Можуть собі підприємці говорити про заводових аґітаторів, про чужинецьких підбехтувачів, про радикальних наганячів, але в ці говорення ніхто вже не вірить. Нема в Америці стільки чужинецьких аґітаторів, щоби розколисати филі робітників до такого руху. Мусить бути в Америці якась основна хиба, яка викликує це чуттеве напняття, котре проявляється такою масою страйків, і то страйків таких великих, страйків, ведених з таким завзяттям, з такими масовими заворушеннями.

В чому лежить основа цього чуттєвого напруження? Нема відай сумніву, що його основою є зростаюче серед робітників переконання, що уряд, котрий обіцяв робітникам „хартію робітничих вольностей" у відомій секції 7-а закона про відбудову краю, більше для робітників поза це зробити не може, або не хоче. Американські робітники що далі тим більше набирають переконання, що супроти цеї політики уряду, котру робітники прирівнюють з політикою вмивання рук Пилатом, робітники самі мусять узяти в свої руки справу своїх прав і добробуту. Робітники почувають, що „Найра" вспіла підняти ціни на товари, але не вспіла збільшити зарібку робітника, ні його купної сили. Цю другу ціль, потрібну робітникам, робітники можуть тепер осягнути тільки власними силами. І робітники думають добитися їх своєю боротьбою при помочі скріплених робітничих орґанізацій.

УКРАЇНА В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

Місяць квітень приніс дві довші статті в українській справі в італійських журналах. Одна з них, під назвою „Великдень на Україні" і за підписом „Бульба" (псевдонім), зявилася в журналі „Анно XII" („Рік XII"), що виходить кожних десять днів під редакцією молодого сина італійського диктатора, Віктора Мусолінія. Як показує назва статті, має вона характер етноґрафічний. Це описи наших українських звичаїв на Великдень. Для наших земляків, що ці великодні звичаї добре знають, не мала би вона більшого інтересу, колиб не сам факт появи цеї статті в журналі, що переходить безпосередньо цензуру самого Мусолінія, та те, що етноґрафічний зміст попереджається в цій статті **політичним** вступом про сучасний стан українських земель, поділених між чотирма займанцями. Тут же видруковано й політичну мапу України, яку видало свого часу Українське Бюро в Берліні, з точним визначенням території і числа мешканців у кожній з частин національної української території. Крім того, до статті додано ще дві інші ілюстрації: одну з серії „Голод на Україні" (видало „Европейське Обєднання українських організацій на чужині" в Брюселі), з українським підписом „Ратуймо Україну", а другу з малюнків Олекси Новаківського „Наука".

Але на особливу увагу заслугує стаття Лідія Чіпріянія, видрукувана в „Ле віє д'Італія е дель мондо" („Шлях Італії і світа"), в місячнику, що його видає італійський туристичний клюб. Цю статтю присвячену Гуцулам, написав Італієць, який довший час перебував у наших Карпатах та простудіював побут, вірування, звичаї й обичаї гуцульського племени. Щоби відзначити вагу цієї статті, досить вказати, що до статті додано аж трицять дві великі ілюстрації (деякі на цілу сторінку). Текст написано з великою симпатією до нашого народу і він служитиме дуже вдалою противагою польській пропаґанді, яка хотіла би виставляти Гуцулів, як польське плем'я. „Самі Гуцули — пише автор — називають себе Українцями на просторі цілої гірської території, яку вони займають у Польщі, в Румунії та в Чехословаччині, і хотіли би, щоб ціла ця країна, яка називається „Карпатською Русю", називалася „Карпатською Україною". Багато з них відкидають з обуренням назву „Русинів", як назву, що надається тим, які, як вони пояснюють з завзяттям, „були рабами і цілували руки панам, які їх били". Все тут виявляє ірeдентизм, далеко не втишений, бодай у тій частині Карпатів, де я перебував. Це приводить до того, що люди часто відмовляються вживати слів, які уводять під чужинецьким впливом, але всеж, наприклад, в Жабю та здовж Ворохтянської залізниці мова українська знаходиться вже під сильним впливом польської мови. Уважаю проте, що це **не на користь** твердої краси гуцульської мови, яка, на мою думку, повинна би залишитися такою, якою є. В останніх часах, як я помічаю, українська література черпає багато тем і виразів з Гуцульщини, та, здається, ще не так багато, як би слідувало, з огляду на багацтво і красу гуцульського діялекту".

Зпоміж ілюстрацій треба відмітити добру мапу цілої території, де жиють Гуцули, з поділом на три займанцини. Потім ріжні типи Гуцулів і Гуцулок, з їх характеристичними вбраннями та топірцями, трембітників та ріжних майстрів. Крім того бачимо прегарний образок з гуцульських виробів, (тарілки, писанки, палиці, тощо), образки з гуцульських хат, з церкви в Криворівні, з моста на Рибниці, в Косові й інше.

Статтю написано з великим знанням справи і вона прислужиться до пізнання наших людей у західній Европі. З помилок я помітив лиш одну, а саме: Гуцулів зараховано до римо-католиків.

Побільшеб таких статтей, що виходять зпід пера чужинців бо вони не лише популяризують українську справу, але й відкривають несподівано цілком досі нам незнаних великих знавців та симпатиків українського народу.

Евген Онацький,
Рим.

ПОСЛУЖНІ ХАХЛИ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ

Харківські „Вісті" виписують з нагоди 1. травня між іншим таке: „Останні дні принесли нові показники прискореного готування нової бойні. Отвертий і нахабний виступ представників японського імперіялізму про протекторат над Китаєм свідчить про близьке розвязання імперіялістичної війни на Тихому океані, на Далекому Сході. Отверте відхилення гітлерівським урядом мирної ініціятиви СРСР про ґарантування незалежности надбалтійських малих держав яскраво викрило загарбницькі наміри німецьких імперіялістів у їхньому прагненні на схід. Про цеж свідчить виступ віцеканцлера Папена у Дортмунді, де він висуває, як основу політики фашистівської Німеччини, політику експансії. Ці факти якнайкрасномовніше потверджують правдивість сталінського означення, що — справа видимо йде до нової війни.

„Японські інтервенціоністи переглядуються і перешіптуються, з німецькими інтервенціоністами. Вони мріють здійснити свої інтервенціоністичні прагнення коштом Радянського Союзу, а за ними стоїть анґлійський імперіялізм, що діє більш приховано, але не менш активно і який нині є головним орґанізатором інтервенції".

Виконком Комуністичного Інтернаціоналу між іншим закликає: „Демонструйте за оборону Радянського Союзу. Бороніть **радянський Китай"**. Так виглядає невмішування большевиків у внутрішні справи чужих держав. Так виглядає щирість московського уряду, який заявляє, що не хоче чужих земель.

Коли харківські комуністичні, послужні Москві хахли заявляють „але і сліпий бачить, що нині обстанова не та, що була перед війною 1914", то треба признати, що вони мають цілковиту слушність. Тепер поневолені нації московської вязниці народів справді не підуть вже гинути за своїх московських катів на війні. Московські можновладці знають дуже добре, що зброя, дана в руки поневолених націй, звернеться лише проти самої Москви, тому то й бояться війни як власної смерти.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА).

БОЙОВИЧКА ЗА ВОЛЮ БАТЬКІВЩИНИ

Коли ви скажете італійській жінці, що в нас жіноцтво має право, наприклад, голосувати, що бували випадки, як осінню 1930 року, коли ми при підтримці жіночих голосів не вийшли з виборів розбиті так, як цього прагнули наші противники, — то вона, італійська жінка, з дива не сходить: дивно! — каже, — дуже дивно!

Таке відношення жінки до політики, як такої, в сучасній Італії.

Та не було воно таке в 19. віці, у роках визвольних змагань Італії. Тоді жінка долю й недолю ділила там разом із мужчиною одним могутнім полумям: Італія вільна й незалежна понад усе!

І в тих роках багато жінок згинули в крівавих змаганнях за волю. Найбільше знане нам імя жінки славного полководця й героя, провідника бойових змагань Італії, Джюзеппе Ґарібальдія. Вона (Еспанка з полудневої Америки) важко ранена в бою, умерла від рани за волю прибраної батьківщини.

Тут коротко хочемо зупинитися на жінці-геройці Італійці, якої імя менше відоме нам, а яка теж згинула геройською смертю на полі бою. Постать дуже гарна, дуже прикладна своєю любовю до батьківщини.

Називалася вона Кольомба Антонієтті. Родилася у 1827 році у місті Фулініо. У девятнацятому році життя виходить заміж за ґрафа Люїджі Порці да Імоля. І ввесь короткий (бо лише два роки) час подружа вона, як бойовичка, проводить разом із чоловіком на полях бою.

Її струнка й висока стать, грецький профіль, лагідний погляд, високе й ясне чоло, чорні очі й такіж кучері, — усе те в неї було для її чоловіка, для їх бойових приятелів, як усміх чудового життя, яке ставила тимціннішим і вартіснішим даром поневоленій батьківщині.

Про славний кінець її молодого життя у часописі „Моніторе Романо" з 14. червня 1849 року вичитуємо ось таке:

„Кольомба Антонієтті ді Фулініо два роки йшла вслід за своїм чоловіком Люїджі Порці, поручником бойової лінії. З ним вона ділила всі труди й небезпеки, довгі марші й вогонь неприятеля. Молода, бо лише двацять один років, шляхотного серця, найкращих італійських почувань, на полі бою під Велетрі звела бій із неприятелем, як мужчина, краще навіть, бо як герой. Чим стала гідною свого чоловіка і свого родича, полковника Мазі. Вчора, 13. червня, була вона біля мурів св. Панкратія (у Римі. — М. О.), які були загрожені французьким гарматнім вогнем, подаючи свому чоловікови мішки з піском, щоби заткати діру в мурі, вона впала, поцілена кулею. Вона склала руки, зняла очі в небо й умерла, маючи на устах слова: Хай жиє Італія!"

М. Островерха.

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ РІДНИЙ КРАЙ.

Тим, що люблять Рідний Край,
Весну, цвіти, місяць май,
Тим, що пісеньку співають:
Гей, виходьте в ліси; гори,
Забувайте лихо, горе,
Хоч душею будьте в раю.

Гляньте: ліси зеленіють,
Сині гори в далі мріють,
Цвітів всюди — міріяди!
Птички щебечуть в діброві,
Краси списати не в слові
Гей Весно, твої принади.

Виганяють з хати в гори,
Де природа, мов говорить
Міліонними словами,
Де ліс чарами мов дише,
Вітер верхами колише,
Присипляє вечір снами.

Шумлять сосни тихо всюди,
Та недовго ось вам, люди,
Як засвище голосами
Птах: тюк! тюк! тюк!
Тюррр... тюррр... фю...!
І покотилась лісами

Пісня соловейка в гаю...
Над беріжком при ручаю
Серце вириває з груди...
Але не тут — там за синім
Океаном — на Україні,
Не тут, мої добрі люди.

Дм. Захарчук.

Панови Кумисови померла жінка. Його домашний приятель жаліє за покійною зі сльозами в очах. Чоловік схопив його за руку тай каже:

— Не плач, я знову оженюся.

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

23)

— Як так, то про Здирків довідаєтеся щось більше. Що тижня приїздить сюди з двора Татарин Бірда. Купує і везе до Здиркова те все, що двір бере з міста. Завтра приїде. Не виключене, що приїде вже нині, щоби у мене переночувати і завтра зараз рано вийти на купно. Бірда знає всі двірські тайни.

Бірда справді надїхав перед вечером. Стайчак запросив його до своєї кімнатки. Бірда, котрий не знав, куди Нестор повіявся і яка його доля, аж підскакував з радости, коли вчув, що його приятель живий і вже не бідує. Запитаний про Олену, сказав:

— Дівчина все ще жиє надією, що Нестор вернеться, або яким іншим способом дасть про себе знати. Надіється, що батько таки змякне і дасть її йому.

— Чи можливе се?

— Я міркую, що можливе, бо старі вже втратили всяку надію видати її. Вона далі нікого не допускає до себе. Також поганий і неоправданий поговір відганяє від неї женихів.

Другої днини отець Стайчак поїхав до Здиркова. В дворі сказав, що хоче балакати з паном Розворським. Розворський приняв його ввічливо в своїй кімнаті. Гість сів на канапі і зачав:

— Я їхав попри Здирків. А що один наш спільний знакомий багато розказував мені про ваш дім, я рішився вступити до вас і передати вам поклін того нашого спільного знакомого... Вгадайте, хто він!

— Як мені таке вгадати? — сміючися, відповів Розворський. — Чоловік має так багато знакомих...

— Поможу вам, — перебив гість. — То великий багач, хоч ще молодий.

— Багач і молодий?

— Так, багач. Нехай не во гнів вам буде, бо самі не скажете, що ви найбільший багач на наших землях.

Розворський розсміявся і відповів.

— Я, сердитися за таку правду? Я не то, що не найбільший богач. Я один в. найбідніших в сих сторонах. Здирків, то не мій маєток. То королівщина. Я маю лиш одно мале сільце власне.

— Той, про котрого я кажу, має своє власне село. Він мій колятор. Село невеличке, та зате грішми його маєток більший, як вартість його села.

— Я чимало таких знаю, тож годі мені вгадати, хто би то міг бути той наш спільний знакомий.

— То такий, що троха завернув собі був голову одною дівчиною в сих сторонах, та не смів сего сказати ні їй, ні її батькам, бо не сумнівався, що його не приймуть. Не сумнівався, що не дістане дівчини, хоч би вона його полюбила.

Розворський вже став доміркуватися, що бесіда зійде на його Олену. Та хто би то був той молодий і великий богач, не міг доміркуватися. Коли мовчав, шукаючи в голові, хто би то міг бути, гість спитав:

— Хіба ви вже забули, що самі виховали Нестора Рогача Затурського?

Розворський аж підскочив і витріщив очи на гостя. По хвили сказав:

— Нестора Затурського я виховав, та не богача, а лиш Рогача.

Стайчак став розказувати, яким то способом Нестор прийшов до маєтку.

— Про свої серцеві справи Нестор Затурський не казав мені нічого, — додав о. Стайчак. — Та з ріжних натяків я доміркувався, що з вашої хати вигнала його безнадійна любов бідного шляхтича.

Розворський довго не відповідав, бо ту відповідь обмірковував. Не думав, що відповісти, тільки, як відповісти. Нарешті сказав:

— Я щиро тішуся, що мій вихованець, котрому ми всі троє багато, дуже багато завдячуємо, котрий за нас терпів і фізично і духово... що він таки вибився на верх і нічиєї ласки вже не потребує. Та моя вдячність не може йти задалеко. Чи ви, отче, не знаєте, яка ріжниця між гербами Розвора і Рогач?

— Я гадав, що шляхта все шляхтою і що у шляхотської братії маєтки затирають малі ріжниці між гербами.

— Ви, отче, дуже помиляєтеся! Такі ріжниці не затираються нічим. Їх ніяка сила не годна затерти. Се одно. Друге, хоч би мож було затерти, то тепер виринула нова перешкода. Сею перешкодою є... саме той його маєток.

— Не збагну, чому! — скрикнув гість. — Се не крадений, не видурений злочинно маєток, а чесно придбаний. Чесно і законно.

— Подумайте, що люди сказали би, як би я мою дитину дав йому тепер. Поки був бідаком, казали би, то ми його й за віхоть не мали. Тепер, коли одідичив якийсь маєток, то ми злакомилися на ті богацтва; що гонoруємо його, бо в піря поріс. І ви хочете, щоби я йому тепер дав дитину? Ніколи в життю!

Розворський вдарився кулаком в груди і сказав рішучо:

— Ні раньше, ні тепер, ніколи пізніше! Нехай собі раз вже вибє з голови, бо її не дістане. Я доньки не маю на опозорення мого роду!

Отець Стайчак важко зітхнув і сказав неначе сам до себе:

— Я цілком непотрібно впхав пальці між двері. Хоч пан Затурський ні словом не виявив мені того, що любить або колись любив панну Олену, я тільки тому осмілився балачку повести з вами так, що на таке зійшло, бо, вибачайте, заїхавши у ваші сторони, я чув, що панну Олену ніхто не питав, кого вона любить. Се, що панна Олена нікого не приймає, розбудило в мені надію, що, пхаючи між двері мої пальці, ущасливлю мого дідича і... може ще когось.

Розворський глянув сердито на гостя. Зразу хотів сказати йому, щоби пильнував свого носа, бо до Олени засі йому! Та, подумавши хвилю, що сі наміри і слова гостеви подиктувало його серце, сказав лагідно: Як хочете Несторови і Олені зробити велике добродійство, то Несторови відберіть всяку надію на Олену, Олені на Нестора.

— Несторови надії відбирати не треба, бо він її не має.

— То, як ласка, відберіть надію Олені. Вже крайна пора, щоби Олена віддалася. Перешкодою є надія, що ми змякнемо, і вона Нестора таки дістане. Аж коли Олена увірить, що вона його вже на віки втратила, то зразу буде в розпуці, і згодом успокоїться. Тоді може й прийме якого іншого жениха.

— Се могло би статися хіба лиш тоді, коли би Нестор помер, або оженився.

— Коби лиш така, чи сяка вість з жерела, в очах Олени певного, прийшла до неї!... Скажіть йому, що як її справді любить, то про таку вість сам повинен подбати. Бог простив би йому ту брехню, бо вона буля би для добра невинної дівчини. Се, що він позволив дівчині залюбитися, було чорною невдячністю, бо як би не ми, то що з нього було би? І до нинішнього маєтку був би не дійшов!

— Те, що ти не хочеш дати йому своєї дитини, то чорна невдячність, — погадав собі Стайчак, відходячи від Розворського. Що було би з твоєю донькою, і з твоєю жінкою, як би він був не вивів їх з Височки? Що було би з тобою, як би він був не поміг тобі втекти з неволі?

До світлиці увійшов Татарин Бірда з листом у руці і каже:

— Янкель передає мною для отця духовного листа, привезеного перед хвилею гінцем.

Глянувши на адресу, о. Стайчак пізнав письмо Нестора. І Розворський пізнав.

— То від Нестора! — крикнув. — Мабуть освідчини. Ліпше не читайте!

— Як би освідчини, то гадаю, написав би просто до вас, — замітив отець Стайчак і розпечатав листа.

— Прочитайте і ви! — сказав, скінчивши читати. — Маєте се, що хотіли мати. Маєте для панни Олени доказ, що вона Нестора вже на віки втратила, бо він оженився. Взяв сироту, доньку свого першого опікуна.

— Позволите се письмо показати Олені? — спитав Розворський.

— Як гадаєте, що се вийде їй на здоровля, то про мене.

Стайчак лишив письмо Розворському і відійшов.

Вість, що Нестор оженився, поділала на Олену не так, як її батько надіявся був. Вона погадала собі, що Нестор, очевидно з вини батька і мами зрадив її. Рано Олени не могли добудитися. На стільчику коло ліжка стояла решта якогось запареного зілля. Отруїлася.

(Кінець).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

IV.

На бажання редакції „Свободи", щоби вказати на добрі й злі інстинкти дитини, і яким способом розвиваються одні, а нищаться другі, наскільки ці питання поставлені в тоні поважнім, відповідаю:

Говорити про інстикнти належить до психольоґів, людей з науками в цій ділянці, а не такому смертельникови як я. Та всеж можна за ними дещо сказати:

Інстинкви:

Говорити про інстинкти треба перше сказати: що то є інстинкти?

В психольоґії є багато означень, що саме є інстинкти. Одні вчені кажуть, що інстинкт є це питомий нахил душі, чим характеризує усі члени одної породи. Інші психольоґи кажуть, що „інстинкт є то комбінація рефлексів (відбиток), які походять з центральної нервової системи й викликають зовнішню акцію".

Бехтер каже, що інстинкт — це первісна здібність пристосувати природний механізм до умов життя". Якби не було, ми бачимо, що в інстинктах справді виявляється все життя дитини й тому нашим обовязком є пізнати їх, котрі й як впливають на розвиток дитини.

Є кілька серій інстинктів, які ріжняться незначними змінами, та для нас повинна бути цікава серія Ляй тому, що з нею мають діло виховники й педагоги: 1. інстинкт переймання, 2. руху, 3. творчий, 4. боротьби, 5. знання (цікавости), 6. колекціонування, 7. товариський або соціяльний, 8. підлягання суґестії, 9. міри.

1. **Інстинкт переймання.** По виразу Гербарта, цей інстинкт є джерелом безмежного задоволення для дитини. Треба тямити, що діти переймають усе, в чому бачать для себе якийсь інтерес, переймають і добре й зле, красне й іншого разу бридке. Через те й треба, щоб вони в свойому оточенню бачили якнабільше добра й краси.

2. **Інстинкт руху** виявляється у дітей при забаві. Цей інстинкт учені ріжно пояснюють, та зі всіх ми беремо теорію Ґросе. Він каже: „гра (забава) це є інстинкт самооборони який в перших роках підготовляє до майбутньої боротьби з ворогами". Цей інстинкт, каже Ґросе, бачимо й у звірят: коні, коли граються, бігають, бють копитами. Цуценята, граючись, симулюють боротьбу — то гризуться, то відбігають один од одного. Діти, граючись, бігають, стрибають, перелазять через перешкоди. Гра для дитини найкраща насолода, в грах виявляються всі її здібності, її нахили, переживання. Спостерігайте дитину, коли вона грається і ви знайдете ключ до розуміння її душі".

У грі (забаві) дитина розвиває також інстинкти: праці, творчости, будівництва.

3. **Інстинкт творчости:** це найдорожчий скарб людськости. Інстинкт творчости виявляється в дитині з зарання. Дитина вже на першому році свого життя в забаві перекладає річи по своїй думці. Пізнійше будує „хатки", „вежі", „мости" і т. п. Це все належить до інстинкту творчости.

4. **Інстинкт боротьби.** Цей інстинкт є великої ваги. В життю людини приходиться зводити боротьбу за існування майже на кожнім кроці життя.

Людина з нерозвиненим інстинктом боротьби є нещасливою. Для нас, Українців, цей інстинкт є тимбільшої ваги, наскільки нам, як поневоленим, прийдеться в майбутньому звести боортьбу з народніми ворогами. А яка може бути боротьба, як інстинкт боротьби придавлений?

Інстинкт боротьби найкраще розвивається, як вище сказано, при забаві, а ще краще в спортових змаганнях.

5. **Інстинкт знання** (цікавости). Американський педагоґ Дю каже: „В навчанню найбільше сприяє інстинкт цікавости. Цікавість це головна засада, по якій треба ґрупувати все навчання".

Де нема цікавости, там нема уваги, бажання переймати. Тому цікавости в дитині не треба здавлювати, а навпаки, якнайкраще розвивати. Колиб цікавість дитини відносилася до річей, які родичам булоб тяжко вияснити, а можуть бути двоякого роду запити дітей, на які родичам приходилосяб тяжко відповісти: 1. питання з наукової области, на якій родичі не можуть визнатися; 2. сексуальні. На перше питання родичі не повинні збувати дитячу цікавість відповідю: „я не знаю", або подібними, бо тоді родичі ставлять себе в очах дитини понижаючо. Краще відповісти дитині так: Це питання, дитино, належить до школи. В школі це саме питання постав учителеви, і там дістанеш наукову відповідь.

Відносно сексуального питання, коли дитина наівно прощось питається, треба по силам знання у добрій науковій формі дитині пояснити. Не казати дитині: „То встид про таке питати". Бо якраз дитину буде це найбільше цікавити, коли що получене зі стидом. А коли питання є поважнішого характеру, тоді піти з дитиною до лікаря, який дасть дитині науково-лікарську відповідь. У всякім випадку іґнорувати не вільно.

6. **Інстинкт колекціонування** (збирання річей). Цей інстинкт виявляється у дітей при забаві діточими забавками. Діти люблять свої забавки складати. Треба призвичаювати дитину, щоби вона свої забавки, а пізніше шкільні прибори не розкидала, а у відповіднім місці в порядку складала. Цей інстинкт є також дуже важний і треба його розвивати.

7. **Товариський або соціяльний.** Виява цього інстинкту й наслідки його занедбання є загально знані, й зайвим про цей інстинкт багато говорити. Рума каже: „Що дало людині змогу перемогти в її жорстокій боротьбі з природою — то це обєднання її зусиль з іншими людьми".

Цей інстинкт ми нищимо в дітей, коли не позволяємо їм гуртом бавитися, пізніше придавлюємо його, коли забороняємо чи школимо закладати молодечі товариства обопільного пола. Це страшна похибка родичів, якої час позбутися.

8. **Підлягання суґестії.** З цим інстинктом дитини треба матись на осторожности. Дитина розвинена в інстинкті суґестії, як людина не має своєї сильної волі, вона підпадає під вплив сильнішого. Цього інстинкту не треба розвивати, а занедбувати.

9. **Інстинкт міри.** Характер цього інстинкту є занадто знаний, тому зайвим про нього писати.

Короною всіх інстинктів є характер людини, про що ми повинні якнайбільше дбати. Ціллю тих дописів є позбутися бодай вчасти тої байдужности, тої очайдушности, яка царює в нас над нашими дітьми.

„Наші обовязки,—каже Олена Кей в своїй дуже цікавій книжці „Вік дитини" — повинні ми ставити більш серіозно, щоби громадянство навчилося захищати від страждання дітей. Настане час, — каже авторка „Вік дитини", — коли на кожну дитину будуть дивитися як на дорогоцінні святощі, коли і материнство стане святим".

Вказати на добрі й злі інстинкти дитини здавалосяб — легко. Однак дати дефінітивну відповідь є доволі тяжко, а це тому, що не всі родичі однаково розуміють добро й зло. Те, що для одних є добре, — для других виказується злим.

Шекспір устами Гамлета каже: „Нічого не виникає добрим або злим, а тільки розміркування робить його таким". А Бюхтер пояснює сі слова так: „Розміркування — це свідомість індивідуума в свойому вчинку, в своїх відносинах до часу обставин, умов життя, пануючого уявлення і т. п., а також в його відносинах до особистої вдачі".

Та всеж можна бодай в приближенню закреслити й вказати на інстинкти дитини добрі й злі; і так: Ті інстинкти, які годяться з бігом часу й поступом людства, які дають людині спромогу вести себе серед суспільности якнайкраще, не шкодивши нічим і в нічім, ніколи й нікому, це малиб бути інстинкти добрі; інстинкти, які лежать на протилежній дорозі, є злими. Іншими словами: Добрі інстинкти дитини (майбутньої людини) є ті, які по розвиненю дана людина, може на одинці сама з собою сказати: так, я щаслива. Тому щаслива, бо я досягнула свого бажання, нікому нічим не пошкодила. Я тому щаслива, що поводилася й поводжуся з людьми так, як повинна поводитися, щоб осягнути щастя. А людина лиш тоді є щасливою, коли в душі її панує спокій, від свідомости.

Йосиф Буката.

ОБРАЗ ЛЯЦЬКОГО ЗВІРСТВА.

Громадянин Дмитро Шмаґала з Клівленд, О., одержала листа від рідні з Любіня Великого, а в тім листі описана така подія:

Богу дякувати ми здорові, а життя пливе як звичайно помало. Тільки в нашому селі сталася болюча подія, бо впав жертвою наш найкращий син України: Федько Мартиняк. Це сталося так:

На третий день Великодніх Свят ми завжди ходимо на цвинтар. Так було й цього року. А на нашім цвинтарі є три могили Українських Стрільців, котрі впали в 1918 році за волю України. То наша молодеж, хлопці й дівчата, вплела кілька вінків зелених і один терновий і повісила їх на могилі. Зібрався наш хор і з Любіня Малого і разом зі священиком відспівали ми панахиду, а потім ще кілька національних і стрілецьких пісень.

Але по святах зачала поліція зараз робити доходження. Хотіла знати, хто казав виплести терновий вінок і хто казав співати. Всі ми відповідали, що ми всі, бо то наша повинність так робити. На поліцію візвали і Покійного Федя Мартинця і списали з ним протокол, а потім пустили його нібито на волю. Виходило, що ніби не сталося нічого великого бо не було нічого забороненого.

Та прийшла кровава Провідна неділя. Дня 15 квітня ц. р. ввійшли два поліціянти до Покійного хати рано в 6-тій годині й казали йому збиратися й іти на постерунок. Повели його коло залізничої дороги, а він просився, щоби позволили йому вступити до його тітки, що то була замужна за Федьком Буськовим. Та вони його не пустили. Та на містку коло тітки дому стояли тіточна сестра й брат і Покійний хотів з ними розпрощатися. Покійний звернувся до сестри і взяв її за руку, а в тій хвилі поліцай зняв з плечей кріса і стрілив до Покійного й убив його на місці, таки в руках сестри.

Потім обидва поліцаї повтікали відразу на постерунок. Отак марно впав найкращий син нашого села, в 23 році життя. Він був окрасою всіх Українців з Любіня.

Похорон відбувся 16 квітня пополудні. Був дуже великий. Прибуло понад 5,000 народа Було 6 священиків, посол д-р Біляк, дві орхестри і 9 хорів Зявилася ціла околиця з 34 вінками. Похорон тревав від 2 години пополудні аж до 8 години вечером. Всі люди заливалися слізми, бо покійний був добрий і поважний, перший зі всіх хлопців в праці для нашої Неньки України.

От Тобі, Брате, образ, щоби знав, як падають жертвою без жадної причини і без жадного засуду наші найкращі сини Оттаке то тепер наше життя на нашій землі...

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 16. травня померла в шпиталі **Параскевія Ханенчук,** членица бр. св. о. Николая, від. 293 У. Н. Союза в Савт Бруклині, Н. Й.

Покійна прожила 46 років і полишила мужа і 7 дітей. Походила з села Березів, повіт Перемишляни, Західня Україна.

Похорон відбувся в суботу, дня 19. травня, при великій участи членів відділу, сестриць Апостольства Молитви і знайомих. Покійну попроща зворушливими словами, о. А Лотович. Родина щиро дякує усім тим, що віддали Покійній останню прислугу.

Вічна Їй память.

Секр. 293 від. У. Н. С.

— Знаєш, багато людей пошукує рукописів мого брата.

— А від мого брата і відтисків пальця.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

700 APPLAUD SLAV MUSIC AND DANCES

An all-Slav program, witnessed by more than 700 persons, was presented last night at the Slovenian National Hall, 6417 St. Clair Avenue N. E., as the third annual concert of the Cleveland Croatian Radio Club.

Lively Ukrainian dances, Slovenian singers and Serbian "kolo" dancers vied with the popular Croatian tamburitza orchestras and choirs.

Repeated encores were demanded from the dancers of the Vasile Avramenko Ukrainian Folk Ballet School. Clad in native costume, they executed the "kolomeyka" and sword dances.

(Cleveland Plain Dealer, May 14, 1934).

UKRAINIAN GROUP TO MARK 40TH YEAR

A triple celebration on Sunday, May 27, will mark the 40th anniversary of the Ukrainian National Association, which has twelve chapters and more than 3,500 members in Cleveland.

In the morning special services will be conducted in all Ukrainian churches.

A concert and speakers program will be presented at Ukrainian National Home, 2253 W. 14th Street, at 2 p. m. Ukrainian choirs, soloists and dancers from the Vasile Avramenko Ukrainian Folk Ballet School will participate.

Speakers will include Omar E. Malisky, president of the United Ukrainian Organizations; Theodore Hrycey, former president of the U. N. A.; Mrs. Mary Rozomilo, second vice president, and Nicholas Busko, board member.

A banquet at the Ukrainian National Home will conclude the celebration.

(Cleveland Plain Dealer, May 16, 1934).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Ф. і Т. Г., секретарі віча в Ембрідж, Па. — Нема потреби передавати точний зміст промови краєвого делеґата, бо він обїжджає багато громад і всюди приходиться йому порушувати ті справи чи проблеми, про які Ви згадуєте. Є отже нагода всюди почути про це з уст делеґата.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член від. 130 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Бажаю якнайкращих успіхів У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Михайло Стець,
Ню Йорк, Н. Й.

Я, нижче підписаний. член від. 106 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за виплачення мені за страту ока уже другий раз по $50, Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Григорій Цуприк,
Шікаґо, Ілл.

У зубного лікаря.

— Думайте над чимсь, що вас розвеселило би, — сказав зубний лікар, беручи машинку до верчення зуба — то зараз відчуватимете менший біль.

Як усе скінчилося, лікар спитав пацієнта:

— А що ви думали?

— Ах, — відповів пацієнт — я думав собі: як то було би, колиб ви сиділи на мому місці.

— Не терплю того Кропивняка! Він на кождому кроці чваниться своєю освітою.

— Якаж ця його освіта?

— Виповнює відразу чорнилом хрестикові загадки.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

———o———

THE SPORT WHIRL

BROOKLYN TEAM OPENS SEASON

The Young Ukraine baseball team of Brooklyn, N. Y. held 2 exhibition games on Sunday May 13. Showing good team work they beat the Spartans A. C. in the first game by a score of 20 to 6 and then beat Dalas B. B. C. in the second by 23 to 11. Excellent pitching on the part of Steve Bilasz in the first game and Michael Sheremko in the second helped to win the games. A fine crowd was present and witnessed a very thrilling battle between the teams. Both defeated teams put up a spirited fight but could not get anywhere near the fighting Ukes. Five home runs were recorded that day, by the following: Kurylo, Smitsnick, Komita, Storozyk and Kanuika.

The Young Ukraine B. B. C. have three new ball players with them this season, who showed their mettle by hard hitting and good fielding that day.

The Young Ukraine have several dates open for booking with out of town games. For booking please write to:

HENRY KANIUKA, Mgr.,
146 Wythe Avenue,
Brooklyn, N. Y.

———o———

ASTORIANS WIN

The Ukrainian A. C. of Astoria, L. I. on Sunday May 13, 1934 defeated the newly organized baseball nine of the Ukrainian Junior Nationalists of New York, which is also known as branch 11 of the O. D. W. U., by the score of 20 to 10.

Walter Hrynyshyn was again on the mound for the Astorians, and pitched a good game of ball up to the seventh inning, when he was relieved by J. Rudyk with the score tied.

The Astorians started a rally in the last half of the eight inning and before they were subdued they had accumulated 10 runs.

The Astorian Ukrainians lined up with,

Bobel 1st, Cavesos 2nd, Samboy S.S., Ambroz 3rd, C. Rudyk R. F., Piontak C. F., Bunko L. F., Senenko C., Hrynyshyn and J. Rudyk P.

WM. SENENKO.

YOUTH PRESENTS PLAY IN WOONSOCKET

On the evening of Sunday May 13, members of the "Moloda Ukraina" Club presented a four-act Comedy "Manika" in the Parish Hall of St. Michael's Ukrainian Catholic Church, Woonsocket, R. I.

A large group from Fall-River, Mass. surprised us by coming down to see the play. I want to thank them all for coming.

ANDREW DOBRYWODA.

CARD PARTY FOR ARCHIPENKO SCULPTURE FUND

On May 8, 1934, the Ukrainian Civic Center of New York City sponsored a Card Party for the benefit of contributing towards the fund for the transportation of Mr. Archipenko's Ma-Meditation to Lwiw, Galicia, Western Ukraine.

The members of Ukrainian Civic Center were greatly honored by Mr. Archipenko's presence at the Card Party. Dr. Myshuha exhibited a bronze plaque, "Ukraine" a work of Mr. Archipenko to the card players that evening. The proceeds of the card party, amounting to $10.00, were contributed to this fund by Ukrainian Civic Center.

ANNA J. BALKO, Pres.

———o———

UKRAINIAN JUNIORS OF ANSONIA HOLD SOCIAL

The Ukrainian Junior Social Club of Ansonia, Conn. is going to hold its first social Sunday, May 27, 1934 at Samsons Hall, High Street, Ansonia, Conn. It will be a novelty affair called the Candy Kiss Social. A popular orchestra will furnish the music and refreshments will be served.

I would like the secretaries of all Ukrainian Junior Clubs to send their addresses to:

ANNA HERCHAKOWSKI,
13 Parker Street,
Ansonia, Conn.

Практичний.

— Дістанете вісімдесять долярів місячно, а пізніше більше.

— То добре, я прийду пізніше.

———o———

Синок (гикавий): Та-ту-у ку-піть ме-е-ні шпа-а-ка.

Батько: Навіщок тобі шпака?

Синок: Я-а вчи-в би його го-во-ри-ти!

ПРОТОКОЛ ШЕСТОГО КОНГРЕСУ „ОБЄДНАННЯ".

Шестий Конгрес „Обєднання відбувся дня 3-го листопада 1933 р. в Пенсилвенія Готел, Ню Йорк, Н. Й.

———o——— (6)

Далі слідували реферати в справі укранського шкільництва в Америці та дискусія, яка по них вивязалася.

В. Буката: — „Підхід до молоді для її організування". — Реферат в більшій части трактував про справу зрозуміння психольогії тутешньої української молоді, як конечного чинника в організованню її.

Предс. Мурашко: — підкреслює оригінальність реферату п. Букати й дякує йому.

Панна А. Балко: — „Українська школа в Америці в очах української молоді".— Реферат свій виголосила як професійна американська учителька, яка, знаючи обставини американського і українського шкільництва, мала нагоду зробити порівнання й витягнути консеквенції відносно того, які реформи треба зробити в українській школі в Америці, щоби до неї притягнути українську американську молодь.

При кінці вона запропонувала, щоби створити при Обєднанню спеціяльну шкільну комісію, яка займеться справою реорганізації нашого шкільництва.

о. д-р В. Клодницький: — виголошує подібний реферат на цю саму тему, лише справу трактує зі становища старшої генерації. Майже у всіх точках годиться з панною Балко.

О. Стеткевич: — говорить про справу шкільництва з боку фахового учителя.

Він також заявляється за спеціяльну шкільну комісію й домагається, щоб ця комісія мала досить широкі права. Ця комісія, на його думку, малаб підшукати собі на місцях (в громадах) відповідних людей, через яких би вела свою діяльність. Насамперед требаб перевести відповідний спис шкільної дітвори та учителів, опісля у властивий спосіб підійти до місцевих „властей" та наклонити їх до добровільного приняття нагляду та контролі шкільної комісії над їхніми школами. Комісію таку пропонує вибрати зараз. — Вказує також на пекучу потребу кращого підручника, спеціяльно спрепарованого для тутешньої молоді та кращого способу навчання, що є рівнозначне із потребою кращих учительських сил.

Дискусія в справі шкільництва.

О. Ревюк: — каже, що розпізнання психольогії дітей і спосіб навчання це найголовніші справи, на які треба звернути увагу, підходячи до нашої шкільної молоді.

Виховуючи тутешню дитину в українській школі треба мати на увазі передовсім інтерес самої дитини, а не наш власний інтерес. Дальше — головним завданням навчання в українських школах в Америці повинно бути **розбудження почування у дитини, а не скількість переданого дитині знання.** Щоби в дитині розбудити прихильні для українскости почування, треба вміло їх навчати.

В. Кедровський: — признає, що найбільшим недомаганням нашого тутешнього шкільництва є брак відповідного учительського персоналу. Та треба подумати, як цьому лиху зарадити.

Учителями повинні бути самі тут роджені молоді учительські сили. Та на жаль, їх нема, не тому, щоби вони не інтересувались українством, але тому, що досі еміграція не постаралася їх підховати. Бо коли навіть чужинці, розпізнавши краще духові та культурні цінности українського народу, з ним симпатизують й ним інтересуються, то чейже тут роджені нащадки краєвих Українців тимбільше піклувалися би українством, колиб лише їх відповідно виховано. Тому шкільну комісію при Обєднанню треба конче створити й вона в першій мірі мусить подбати про виховання кадрів українських учителів із тут родженої молоді. До цього комісія уживатиме власних способів. Молодих, тут роджених українських студентів не трудно при їхній американській пильности, виховати на таких учителів, треба лише це зробити через викликання відповідного заінтересування у них. А засобами до цього будуть: в першій мірі, добра українська бібілотека та відповідні курси.

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(118).

Один Вазир, вертаючись до села канібала Обібі, побачив коло стежки кістку. Ця кістка була така особлива, що звернула на себе його увагу. Усуля чув дивні поголоски в селі, до котрого його привело бажання знайти свого пана, Тарзана, Великого Бвана.

Обібі не чув нічого про Тарзана, ані його ніколи не бачив. Але Вазир чував, що племя Обібі держало вязнем якогось білого чоловіка. Довідавшися, коли це було, він запевнився, що це не був Тарзан, і вернувся домів.

Побачивши кілька днів пізніше при дорзі кістку дитини, він пригадав собі історію Угги. Він побачив теж щось іншого: малу торбину зі шкіри. Усуля висипав на долоню все, що було в торбі. Він знав, які це були річи, і знав, що вони належали до його пана.

Це були діяманти, вкрадені від Великого Бвана білим чоловіком, котрий знайшов Опар. Усуля сховав діяманти в свій пояс на бедрах. Три дні пізніше він побачив лежачого на землі нагого чоловіка. Чоловік був живий. Але що він тут робив?